

Pradžia>Šeimos teisė ir paveldėjimas>Tėvų pareigos: vaiko globa ir bendravimo teisės**Tėvų pareigos: vaiko globa ir bendravimo teisės**

Nyderlandai

1 Ką iš tikrųjų reiškia teisinė sąvoka „tėvų atsakomybė“? Kokios yra asmens, turinčio tėvų atsakomybę, teisės ir pareigos?

Sąvoka „tėvų atsakomybė“ reiškia tėvų valdžią nepilnamečio vaiko atžvilgiu ir atsakomybę už to vaiko auginimą bei rūpinimąsi juo.

Civilinio kodekso (*Burgerlijk Wetboek*) 1 knygos 247 straipsnyje šiuo klausimu nurodyta:

1. Tėvų valdžia yra tėvų pareiga ir teisė rūpintis savo nepilnamečiu vaiku ir jį auginti.
2. „Rūpintis <...> ir <...> auginti“ reiškia rūpintis vaiko psichine ir fizine gerove, saugumu, skatinti vaiko asmenybės raidą ir prisiimti atsakomybę už tai. Rūpindamiesi vaiku ir jį augindami tėvai negali naudoti psichinio ir fizinio smurto arba kitokio žeminančio elgesio.
3. Tėvų valdžia apima kiekvieno iš tėvų pareigą stiprinti vaiko ryšį su kitu iš tėvų.
4. Nutraukus santuoką, išskyrus mirties atveju, pradėjus gyventi skyrium arba nutraukus registruotą partnerystę, išskyrus mirties atveju, arba nutraukus bendrą gyvenimą, jei bendras gyvenimas buvo užregistruotas 252 straipsnio 1 dalyje nurodyta tvarka, vaikas, kurio globa priklauso abiem tėvams, išsaugo teisę į tai, kad juo vienodai rūpintųsi ir jį vienodai augintų abu tėvai.
5. Laikydami 4 dalies nuostatų, sutartyje arba vaiko globos plane tėvai gali atsižvelgti į praktines kliūtis, susijusias su santuokos nutraukimu, išskyrus mirties atveju, gyvenimu skyrium arba registruotos partnerystės nutraukimu, išskyrus mirties atveju, arba bendro gyvenimo nutraukimu, jei bendras gyvenimas buvo užregistruotas 252 straipsnio 1 dalyje nurodyta tvarka, tačiau tik tada, jei atitinkama kliūtis egzistuoja, ir tik tol, kol ji egzistuoja.

2 Kaip paprastai nustatoma, kam priklauso tėvų atsakomybė už vaiką?

Tėvai turi teisę ir pareigą rūpintis savo vaiku ir jį auginti. Tačiau ši taisyklė turi išimčių.

3 Ar gali būti tėvų atsakomybė paskirta kitam asmeniui, jeigu tėvai negali arba nenori vykdyti pareigų savo vaikams?

Jeigu tėvai nenori arba negali vykdyti tėvų valdžios arba tėvų pareigų, teismo sprendimu tėvų valdžia gali būti perduota kitam asmeniui.

4 Jeigu tėvai nutraukia santuoką arba išsiskiria, kaip išsprendžiamas tėvų atsakomybės nustatymo ateietyje klausimas?

Nutraukus santuoką abiejų tėvų valdžia vaikams išlieka. Abu tėvai tebėra atsakingi už vaikų auginimą ir rūpinimąsi jais. Tačiau ši taisyklė turi išimčių. Tam tikrais atvejais, jei kreipiamasi į teismą, teismas gali perduoti globą vienam iš tėvų. Tėvystė (pagal apibrėžtį tai ne tas pats, kas tėvų valdžia) ir su tuo susijusios teisės ir pareigos taip pat gali būti reglamentuojamos kitaip, pagal vaiko globos planą, kuris yra sudaromas santuokos nutraukimo atveju.

5 Jeigu tėvai sudaro sutartį dėl tėvų atsakomybės, kokių oficialių reikalavimų reikia laikytis, kad sutartis būtų teisiškai įpareigojanti?

Jeigu santuoka nutraukiama, susitarimas išdėstomas vaiko globos plane, kurį teismas peržiūri. Teismas paskelbia apie santuokos nutraukimą.

Taip pat žr. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/scheiden/vraag-en-antwoord/checklist-bij-scheiden-of-uit-elkaar-gaan>.

6 Jeigu tėvai negali susitarti dėl tėvų atsakomybės, kokios alternatyvios priemonės padeda šį konfliktą išspręsti nesikreipiant į teismą?

Ginčus dėl tėvystės galima spręsti tarpininkavimu.

7 Jeigu tėvai kreipiasi į teismą, kokius su vaiku susijusius klausimus gali išspręsti teisėjas?

Teismo sprendimas priimamas dėl visų vaiko globos plano aspektų, įskaitant globą, pareigų, susijusių su rūpinimusi vaiku ir vaiko auginimu, pasidalijimą ir vaiko pagrindinę gyvenamąją vietą.

8 Jeigu teismas nusprendžia, kad vaiko globa turi priklausyti tik vienam iš tėvų, ar tai reiškia, kad jis gali visus su vaiku susijusius klausimus spręsti nepasitaręs su antruoju iš tėvų?

Ne. Tas iš tėvų, kuriam priklauso vaiko globa, privalo nuolat informuoti kitą iš tėvų, kuriam globa nepriklauso, apie visus svarbius su vaiku kaip asmeniu [HM-B1] ir su vaiko turtu susijusius dalykus ir priimdamas sprendimus dėl vaiko tartis su kitu iš tėvų. Tačiau galutinį sprendimą priima tas iš tėvų, kuriam priklauso globa.

9 Jeigu teismas nusprendžia, kad vaiko globa priklauso abiem tėvams, ką tai iš tikrųjų reiškia?

Tai reiškia, kad abu tėvai turi tokias pačias teises ir pareigas, kaip vienas iš tėvų, kuriam priklauso globa (žr. atsakymą į 1 klausimą), kai tėvai vaiko globos plane susitaria kitaip pasidalyti su rūpinimusi vaiku ir vaiko auginimu susijusias pareigas.

10 Į kokį teismą reikia kreiptis, jeigu norima pateikti pareiškimą dėl tėvų atsakomybės? Kokius oficialių reikalavimų reikia laikytis ir kokie dokumentai turi būti pridėdami prie pareiškimo?

Norint gauti vaiko globos teises, pateikiamas prašymas teismui, kuriam priklauso jurisdikcija pagal vaiko gyvenamąją vietą. Tai, kokius dokumentus reikia pateikti, priklauso nuo tėvų ir vaiko padėties. Informacija apie reikalingus dokumentus paskelbta skilties „Procesinės taisyklės“ (procesreglement) dalyje „Globa ir galimybė matytis su vaiku“ (*Gezag en omgang*). Tai padaryti gali padėti advokatas.

11 Kokia tvarka yra taikoma šiais atvejais? Ar galima pasinaudoti pagreitinoto proceso tvarka?

Specialios tvarkos nurodytais atvejais nėra. Galima kreiptis dėl laikinųjų priemonių nustatymo.

12 Ar galima gauti teisinę pagalbą bylinėjimosi išlaidoms padengti?

Taip, teisinę pagalbą gauti galima, tačiau tam taikomos tam tikros sąlygos. Daugiau informacijos galima rasti Teisinės pagalbos tarybos (*Raad voor Rechtsbijstand*) interneto svetainėje.

13 Ar galima apskųsti teismo sprendimą dėl tėvų atsakomybės?

Taip, skundus galima teikti apeliaciniam teismui (*gerechtshof*).

14 Tam tikrais atvejais, kad būtų įvykdytas sprendimas dėl tėvų atsakomybės, gali prirėkti kreiptis į teismą. Į kokį teismą reikia kreiptis ir kokia tvarka yra taikoma?

Šiuo atveju taikoma įprasta teismo procedūra.

15 Ką reikia padaryti, kad kitos valstybės narės teismo priimtas sprendimas dėl tėvų atsakomybės būtų pripažintas ir vykdomas šioje valstybėje narėje?

Iš esmės nieko daryti nereikia. Tai vyksta savaime, jeigu valstybei narei taikomas reglamentas „Briuselis IIa“. Šis reglamentas taikomas visoms Europos Sąjungos valstybėms narėms, išskyrus Daniją.

16 Į kurį šios valstybės narės teismą reikia kreiptis norint užginčyti kitos valstybės narės teismo sprendimo dėl tėvų atsakomybės pripažinimą? Kokios procedūros taikomos tokiais atvejais?

Skundą reikia teikti šaliai, kurioje priimtas sprendimas, teismui.

Nyderlanduose norint pateikti skundą šeimos byloje reikalinga advokato pagalba. Advokatas gali pateikti skundą Apeliacinio teismo [kanceliarijai](#). Teismui priėmus sprendimą šeimos byloje, advokatas sprendimą gali apskųsti per tris mėnesius. Apeliacinis teismas šio termino griežtai laikosi. Oficialia skundo pateikimo data laikoma prašymo pateikti skundą gavimo kanceliarijoje data.

17 Kokios šalies teisę taiko teismas procese dėl tėvų atsakomybės, jei vaikas ar bylos šalys negyvena šioje valstybėje narėje arba yra skirtingų šalių piliečiai?

Nyderlandų teismai taiko tik Nyderlandų teisę.

Paskutinis naujinimas: 02/07/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismų tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.